

Likwidacja środka trwałego

Piątek, 5 styczeń 2018, 15:09, autor: Fakturowo.pl

Zdarza się, że w firmie dojdzie do uszkodzenia środka trwałego albo utraci on swoją użyteczność, a jego naprawa może okazać się nieopłacalna. Wtedy nie pozostaje nic innego, jak dokonać jego likwidacji. Niesie to za sobą pasmo postępowań, by rozliczyć środek trwały i wykazać ten fakt w księgowości firmy. Sprawdź, jak to uczynić.

Środki trwałe są składnikami, będącymi własnością lub współwłasnością firmy, nabyte albo wytworzone we własnym zakresie, o przewidywanym okresie użytkowania przekraczającym 12 miesięcy. Są wykorzystywane przez firmę na potrzeby związane z prowadzoną działalnością gospodarczą albo oddawane do jej użytkowania, na podstawie umowy najmu lub dzierżawy.

Likwidacja środka trwałego – postępowanie

Istnieją sytuacje, kiedy dochodzi do likwidacji środka trwałego. Najczęściej ma to miejsce, gdy środek trwały ulegnie zniszczeniu (np. w wyniku zdarzeń losowych – pożar, zalanie), gdy dojdzie do jego wyburzenia w związku z prowadzoną nową inwestycją albo na skutek utraty jego przydatności gospodarczej (np. zużycie technologiczne, zbyt wysokie koszty remontu).

Jednym z etapów likwidacji środka trwałego jest likwidacja księgowa. Oznacza ona wyksięgowanie danego środka trwałego z konta "Środki trwałe" oraz z konta "Umorzenie środków trwałych". Dokumentem księgowym, powodującym postawienie środka trwałego w stan likwidacji, jest dokument LT – likwidacja środka trwałego. Dokument ten sporządzany jest przez komisję likwidacyjną albo dział zarządzający majątkiem. Następnie powinien zostać zatwierdzony przez kierownika jednostki, by możliwym było usunięcie danej rzeczy z ewidencji, a także wyksięgowanie jej wartości z kont księgowych. Kolejnym etapem jest przeniesienie środka trwałego do ewidencji pozabilansowej, w koncie "Środki trwałe w likwidacji". Tam środek trwały pozostaje do momentu jego fizycznej likwidacji, która jest drugim etapem likwidacji środka trwałego.

Dokument wewnętrzny LT jest konieczny do wycofania środka trwałego z ewidencji środków trwałych firmy. Powinien zostać prawidłowo spisany, a zatem musi zawierać następujące informacje:

- nazwę firmy, w której wystawiany jest dowód LT;
- dokładny adres tejże firmy;
- numer kolejny dowodu;
- data wystawienia dokumentu;
- nazwa środka trwałego;
- numer inwentarzowy środka trwałego;
- orzeczenie komisji likwidacyjnej (a w przypadku jednoosobowej działalności gospodarczej – przedsiębiorcy) o przyczynie i sposobie likwidacji środka trwałego;
- podpis kierownika jednostki;
- podpis pracownika księgowości, posiadającego odpowiednie uprawnienia;
- podpis pracownika odpowiedzialnego za gospodarkę środkami trwałymi w firmie;
- podpisy członków komisji likwidacyjnej;
- ewentualne uwagi dotyczące likwidowanego środka trwałego.

Jeśli dojdzie do drugiego etapu likwidacji środka trwałego, a zatem do jego fizycznego usunięcia, należy sporządzić protokół likwidacji środka trwałego. Może dojść do jego spisania wyłącznie na wniosek komisji likwidacyjnej i po uzyskaniu decyzji kierownika firmy. Takowy protokół powinien zawierać niezbędne elementy:

- miejsce i data sporządzenia;
- numer kolejny protokołu;
- nazwa likwidowanego środka trwałego;
- imiona i nazwiska osób komisji likwidacyjnej oraz osób dokonujących likwidacji;

- numer inwentarzowy środka trwałego, tj. numer, który pozwala odróżnić dany środek trwały od innego (np. numer seryjny sprzętu);
- sposób likwidacji środka trwałego (np. demontaż, utylizacja);
- nazwa i adres albo pieczęć firmy;
- podpisy osób uczestniczących w likwidacji;
- załączniki (np. potwierdzenie przyjęcia na złom).

Amortyzacja w procesie likwidacji środka trwałego

Odpisy amortyzacyjne stanowią wymierny wyznacznik zużywania się składnika majątku w czasie. Spisanie protokołu likwidacyjnego kończy proces likwidacji środka trwałego. To niezwykle istotny dokument, który umożliwia zaliczenie wartości likwidowanego środka trwałego do kosztów działalności niezamortyzowanej. Niezamortyzowana część, w przypadku, gdy zniszczenie środka trwałego nie jest spowodowane błędnym jego użytkowaniem przez przedsiębiorcę (czy też zatrudnianych w firmie pracowników), zaliczona będzie jednorazowo do kosztów.

Przykład

Firma w wyniku powodzi poniosła stratę wskutek całkowitego zalania maszyny produkcyjnej. Jej wartość początkowa wynosiła 300 tys. zł., natomiast dotychczasowe odpisy umorzeniowe to kwota 280 tysięcy złotych, czyli wartość netto to 20 tysięcy złotych. Po przeprowadzeniu szczegółowych oględzin stwierdzono, że jej remont jest zupełnie nieuzasadniony gospodarczo – bardzo wysokie koszty, a zatem postanowiono zakupić nową maszynę. Właściciel podjął decyzję o likwidacji uszkodzonej.

W tym wypadku zostaje powołana komisja likwidacyjna. Po spisaniu protokołu likwidacyjnego, zawierającego wszystkie wyżej opisane elementy, odstawiono ją na złom. Tam też uzyskano kwotę ze sprzedaży metalu 5 tysięcy złotych, a z uwagi na występującą powódź nie miały miejsca w firmie inne czynności gospodarcze. Ewidencja księgową tego zdarzenia wyglądałaby następująco:

- przychody – 5 000 złotych;
- koszty – 20 000 złotych;
- strata – 15 000 złotych.

Podatek dochodowy w sytuacji zniszczenia środka trwałego

Zniszczony środek trwały, który nie został w całości zamortyzowany, powoduje powstanie straty, którą można zaliczyć do kosztów uzyskania przychodu. Istnieją jednak pewne ograniczenia ustawowe, które trzeba uwzględnić przy wykazywaniu strat w kosztach.

Zgodnie z ustawą o PIT – straty powstałe w wyniku likwidacji środków trwałych nie w pełni umorzonych, które utraciły swą przydatność gospodarczą (np. z powodu zmiany rodzaju działalności) nie mogą być uwzględniane w kosztach uzyskania przychodu. Do kosztów podatkowych można natomiast zaliczyć jego nieumorzoną część, jeśli został on zniszczony. Kwota odzwierciedlająca niezamortyzowaną wartość zniszczonego środka trwałego powinna być wpisana w pozostałych kosztach, w księdze przychodów i rozchodów pod datą miesiąca, w którym dokonano likwidacji.

Jeśli natomiast środek trwały został w pełni zamortyzowany, jego likwidacja w żaden sposób nie wpływa na podatek dochodowy. Wtedy też dokonuje się wykreślenia składnika majątku z ewidencji środków trwałych. W księdze podatkowej trzeba dokonywać żadnych zapisów, chyba że zostaną poniesione koszty związane z likwidacją (utylizacją, demontażem itp.) maszyny. Wtedy odpowiednie załączniki należy dołączyć do księgi (np. rachunki, faktury).